

μας τὰ κατατέπια. Καλὴ δὲ εἰσακεδάση ἀπάνω ἐδῶ,
μὴ καὶ δὲ καθέριος δέρχεται καλλίτερος. Πάγω νὰ σκά-
σω. Ἡ βώχα μὲ τάραξε. Ἀέρα, δέρχα, καὶ ἄξε εἰναι
καὶ σκλαδωμένος.

2

ΣΤΗΝ ΚΑΤΩ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

Νὰ μᾶς συμπαθήσῃς, κερά Σκλαβιά, ποῦ συνήθεο μας εἶναι: νὰ σου φορτώνουμε δλες τὶς ἀμφιτίες μας. Στόμα υὸν εἶχες γὰ μᾶς μιλήσῃς, θὰ μᾶς παραπονούμεσσονα. Θὰ μᾶς ἔλεγες πῶς σκλάδα μας ἔγινες, πῶς πάει νὰ σπάσῃ ἡ ράχη σου ἐξ αἰτίας μας. Σκύζουμε σᾶ, περπατοῦμε; Ἡ Σκλαβιά φταίει. Ψέματα λέμε; Ἡ Σκλαβιά φταίει. Βριζούμαστε ἀνάμεσά μας, κλέψουμε ἐνας τὸν ἀλλον, τυραννοῦμε τὶς γυναῖκες μας, τὰ παιδιά μας; Ἔρχεται πάλι ἡ γριά Σκλαβιά καὶ μᾶς παίρνει τὸ βάρος. Ός καὶ στὴ γλώσσα μας, ἡ Σκλαβιά φταίει ποῦ ἔχασε τέσσα καὶ τέσσα ἀρσενικά καὶ θηλυκά. Ὁ Ζυγός καὶ Ἡ Ἀλυσίδα μένουν, μένει καὶ Ἡ μαύρη μας ἡ Μοιρα μαζὶ μὲ ΤΟ γέρο τὸ Θάνατο. Μὰ ΤΑ κεράλια μας, ΤΑ μωλά μας, ΤΑ λόγια μας, μήτε ξερούν τὸ τί θὰ πῇ νὰ εἰσαι ἀρσενικάς καὶ τί θηλυκός. Μήτε ἀρσενικοθίλωκα δὲν εἰναι· εἰναι· οὐδέτερα· μήτε σπέρνουνε μήτε γεννοῦν.

Ἐσύ μοναχὴ φταῖς γὰρ ἐλγεῖς αὐτήν τὴν ταπεί-
νωσην! Μὰ ποιέσθε σὲ κάλεσεν νῦνθης καὶ νὺν ριζο-
λήσῃς σ' αὐτήν μης τὴν χώραν καὶ μὲ τέτοια εὑράνε
μᾶς φιλεύνεις, καῦτα τὸ μελετῶν, τὸ μαθαίνουν καὶ
κατόπιν τὸ παραδίδουντες στὸν νέοντα μονάχα μερικοὶ
ποὺ σπουδάζουντες τὴν Ἰστορίαν. "Οσοι δὲν τοὺς ἀ-
κούουν, ήττα δὲν τοὺς ἀπεικάζουν, πηγαίνουν καὶ λένε
στὸν κόσμο πῶς νὰ μῆι μῆτε συγορεῖται καὶ πολὺ,
γιατὶ διὰ Σηκλανία δὲν χωρατεύει, μπορεῖ καὶ στὸν τέσ-
σεραν νὰ σὲ κάμη μὲ περιπατῆς.

"Άκου τα, Σκληριά μου, καὶ κλαίγε τῇ μοιρᾳ
σου, ποῦ δὲν καθύσουνα στήν ἀγαπημένη σου τὴν
Ασία, μόνο δρέγηκες τὸν τέπο μας τὸν ἀχάριστο!

Ἐγνωτα σου, καὶ τέτοιες προφάσεις καὶ πονηρίες δὲ οὐδὲ βρήξεις ἔδω μέσοι. Ἐγὼ δὲ θὰ τὸ πῶ μήτε τὴν Εὐρώπην, μήτε τὴν φιλεγάδην σου τὴν πατρίδας μου, πως ἐσθὶ φτάνεις ποὺ βρίσκεται· τώρα επῆ βαθειά εἰστη καὶ ταπείνωση! Ήλα σὲ λυπηθώ καὶ θὰ τῆς πῶ τὴν ἀλγύθεια Ρωμαΐκην, ζωις καὶ τὸ χωρέση δι νοῦς τῆς καὶ τὸ γαρζής καὶ σὺ ποὺ βρέθηκ² ἔνας νὰ σὲ διαφεντέψῃ τὴν προσοπῆσ, ξωτερ³ ἀπὸ τέσσαν αιώνων συκοφαντία.

Ἐσύ εἰςαὶ δέντρο πᾶς φυσικὸς του είναι στὴν απίλλα νὰ φυτρώνῃ καὶ νὰ θεριεύῃ. Ἀμα τὸ μυρίστηκες πῶς μῆς ἔπιασε ἵ, σπιλλα ἤρθες καὶ ριζοθόλησες μέσα μας. Στὸνειρό σου δὲν τέθλεπες τέτοια μεγάλο καλέ, τόσον πλεύτο, τόσην θροφή. Ξαπλώθηκαν, ξαπλώθηκαν τὰ βαθὺσκα πλωνιά σου, ώσπου τὴν σκέπασαν Ἐλη, τὴν Ρωμιοσύνη. Είναι ἀλήθεια πῶς ἔπεος ἔνν' ἀξίνι: ἀπὸ τὸ δυτικό σου πλευρὸν καὶ σου κομμάτιας ἔννα κλαδί. Ἀνοιξε τὸ μέρος ἐκεῖνο· κατέβηκε ἥλιος, φύσης ἀρέρχε, ἀνάσσανε ἡ γῆς, φύτεψε δίπλα σου μικρὸν καὶ ἀνεμοδαρμένο δεντρί. Ἰσως μιὰ μέρα αὐτὸν τὸ δεντρὶ σὲ φάγη, Ἰσως ἔμως καὶ μείνῃ σιμά σου χλωμάρικο, ἀρρωστημένο, ἀνωφέλητο κούτσουρο. Ἔξω ἀπὸ κείνο τὸ μέρος, ἔξω ἀπὸ τίς ξερὲς ἐκεῖνες τίς πέτρες, Ἐλη ἢ Ρωμιοσύνη είναι δικῇ σου. Βγάζουν καὶ παραβγάζουν τὰ φύλλα σου τὸ μαγικό τους τάφιόνι καὶ μιὰ χαρὰ μᾶς κοιμίζουνε μέσα στὸν παχύ σου τὸν ἴσκιο. Μέσος ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια μας βιζάνουν οἱ ρῖζες σου τὸ φαρμάκι καὶ μέσα στὴν καρδιά μας τὸ ξαναχύνει ἡ κρύφια σου ἢ ἀναπνοή. Τὶ φταις ἔσι, κακορρίζικο δέντρο! Ποιός κατηγόρησε τὰ σκουλήκια ποῦ μαζεύουνται στὸ ψοφίμι! Σκουλήκια τῆς Ρωμιοσύνης, μὴ μῆς ἀκοῦτε! Πνιγόσμαστε κι ἀπὸ τὰ μαλλιά μας πιαστήκαμε νὰ σωθοῦμε. Ἐχουμε καὶ φιλέτιμο καὶ πρέπει δίχως ἀλλο νὰ βρεθῇ ὁ φταικιάρης. Ειδεμή, πῶς νὰ καταπείσουμε τὸν κόσμο πῶς ἔιναι Ἑλληνικὴ ἡ φυλὴ μας! Λυπήσου μας, Σκλαβῖτε, καὶ μὴ μῆς συνορίεσσο: μήτε σύ. Νά ποῦ σ' ἀδφίνουμε καὶ μεγαλώνεις καὶ θεριεύεις ἀπάγω μας! Ἀφινέ μας λοιπὸ γὰ λέμε πῶς φταις καὶ κάνε πῶς δὲν ἀκούνς. Ἄς σου πῶ κ' ἔνα ἀλλο: Σοῦ συφέρει νὰ σου τὰ φρετώνουμε ὅλα μας. Ὁσο σου τὰ φορτώνουμε, ἀλλο τόσο σαπίζουμε. Κ' ἡ σαπίλλα μας είναι · ζωή σου.

Ἐτσι τῆς μιλῶ τῆς Σκλαβίᾶς κάποτε μοναχός

μου. Νὰ μὲ συχωρέσῃς λοιπὸ, φίλε, ποῦ πῆγα νό^{τη}
ξεχάσω τὴν καλή σου τὴ συντροφιά. Ὁ ρωμαίης
αὐτὸς δέρας τέσφερε. Ἀρχισα νὰ τούε μυρίζω πάλι
"Αρχισα νὰ τὰ βλέπω πάλι τὰ ταπεινὰ γνωρίζω ατε-
τῆς Σκλαβίδες, τὸ αἰώνιο, τὸ χαμηλόεσθε πονόψιμο, τὸ
μαργάριτικες τὶς ματιές, τὰ χέρια τὰ κρεμασμένα, μί-
δχι καὶ πάντα ήσυχα, δχι πάντα ἀκαμάτικα, γιατ-
τι ἀπὲ δουλειὰ ξέρουν καὶ τῆς γλώσσας τὴ δουλειά
κάμνουν, δταν αὐτὴ ὅρεξη ḡ, καὶ θάρρος δὲν έχει
λέξη νὰ ξεστομίσῃ. Ἀρχισα νὰ τὶς βλέπω πάλι τὶ^ν
κρύφιες κειρονομίες, τὰ κρυφώτερα τὰ γνεψιματα-
τὴν ἀκοίμητη τὴ σελεπάδα, ποῦ κέντρο της ἄν ει-
ταν ἔνα κοινὸ καλὸ, μύριες αὔτοκρατορίες μπορεύσε-
ναχγή ἀναποδογυρισμένες ὡς τώρα! Κέντρο της ἐμω-
εῖναι τὸ συνηθισμένο τὸ ωματίκο τὸ κέντρο, τὰθά-
νατο τὸ δγώ!

Δουλεύει, καὶ ἔλος δουλεύει ὁ νοῦς τοῦ Γωμιοῦ
ὅσο καὶ νὰ τονε βραχίνην ἢ σκλαβίδια: ὅσος μάλιστα
τονε βραχίνει, ἀλλος τόσος δουλεύει. Σπιγμή δὲν ἡσυ
χάζει. "Ολο σχεδιάζει, ἔλος σκαρώνει. "Εχει, παρα-
δείγματος χάρη, γείτονά του ἐ πατριώτης κάπου
Χαρούς Εφέντη. Τὸ ξητημα είναι, ἔχει γιατί ν' ἀ-
σκημένη τὴ γειτονιά του ἔνας Χαρούσης καὶ νὰ το-
κάνῃ καὶ τὸν Ἀρέντη, μένο πῶς νὰ τονε χαντακώσῃ
στὸ χρέος αὐτὸν τὸν Ἀρέντη καὶ νὰ μαζεύῃ κατέπι-
τοὺς τόκους. Καὶ τόκους,—ἔνα ἀλάνερο χωράφι τὰ
έκατο! Ἀμέτρητα τέτοια χωράφια τοῦ ἔχει ἀρπαγ-
μένα. "Ολα μὲ φουγωτές καὶ καρποφόρες ἐλιέ
τάχει στολισμένα. Δουλεύει, δουλεύει: ἔκει μέσα μ
τὸ κορμί του, μὲ τὸ νοῦ του, μὲ τὴν ψυχή του δου-
λεύει. "Αν εἰ ἀφεντάδες του δλαϊ είτανε Χαρούση-
δες, ἔνας ἔνας τους Ήλιος διεκδύνανε χτύματα καὶ χω-
ράφια καὶ θὰ γυρίζανε στὴν Ἀνατολῆς τὰ μαζεύ-
τα βάθια. "Ολοι τους ὅμως δὲν είναι Χαρούσηδες
τοὺς εἰδῆχμε στὴν ἀπάνω τὴν Ἀγρά.

‘Ως τόσος ἐπατριώτης μᾶς ἔλος δουλεύει, ἔλος ναι κοκκυρεύεται. Αθησανοίζει, καλοζῆ, γιττάζει σπίτια κα πύργους, προσκίζει οὔρες, ώς κ' ἐπίτροπος γίνεται “Οπου πατήσῃ, φυτρώνει μυρσίνη· τί λέγω μυρσίνη! Κλήματα φυτρώνουνται φορτωμένα σταφύλι, μηλιέ φυτρώνουνται καὶ πορτοκαλλιές, καρδιή καὶ ὄμορφιά φυτρώνει δηποτεί. Κι ώς τόσινά καλοκαίτεξης, θευχὴ βρῆ πηγὴ μέσα σ' ἔλες ἐκείνες τις ἔλιες, τις μηλιές κα τις πορτοκαλλιές, μέσα σ' ἔλα τάμπελικ ἐκείνους κάμπειο. Μήτε μια ἴσχη δὲν είναι καταστατένη! ’

καρπού, μήτε μια θεραπεία ενείχε φυτρωμένη! Καλά πού δὲ μάζι χαρούει έκεινος ὁ νοικοκύρης πατρώτης, πού από τάξιδια στηρίζει του κατεβαίνει νάνταμώση τούς συναδέλφους του καὶ νὰ μάθῃ τι νέα. Ήξα μᾶς ἔπειρνε γιὰ τρελλούς, πού μέσω στὸ Ησυχό του χωριὸς ἤγγισμε φυτρωμένες ίδεες! "Αν εἶχε ποτὲ ο πατήση τὸ πόδι του σὲ τόπους λεύτερους, θά έρισκε δάση ἀλάκερα, ίδεες γεμάτα." Εδῶ ἀνδριάντος έκει τάφο, παρέκει: Στρατῶνα, παρακάτω Βουλευτούς, βιβλιοθήκης, Θέατρου, — ἀτέλειωτα δάση ἀποιδεές, πού ὡς τὰ σύβράνια πηγαῖ νουνε τὰ κλωνιά του κι ὡς τὰ σπλάχνα τῆς γῆς οἱ φίλες τους!

"Ἄς τὸν ἀφῆσομε, πρὶ μᾶς ἀκούσῃ καὶ μᾶς περιγελάσῃ μὲ κανένα μαργαρέλικο γνέψιμο. Γιατρεῖ δὲν ἔχει ἐ φίλος. Τὲ πάθος του εἶναι πολύχρονο καὶ βαθύρριζο, τὸ λένε φροντιμάδα στὴ γλώσσα του καὶ ἀλλοίστον ποῦ εἶναι συλάβος κ' ὑποφέρει ἐ νοῦς του ἀπὸ τὴ ωμαλίκη τὴ φρονιμάδα !

“Ας τὸν ἀφήσουμε. Εἶναι φρόνιμος αὐτὸς καὶ κάνει τις δουλείες του μὲ τάξη. Αὐτὸς κοιτάζει τὸ σπιτικό του, τὸ ἔχει του. Κάθε πι ἀλλο ἔξω ἀπὸ τὸ ἔχει του, πλερώνει δασκάλους καὶ τοῦ τὸ φροντίζουν. Μήγα χρι αὐτὸ δὲν κάνει ὅλη ἡ Ρωμιούσνη, καὶ σκλαβωμένη καὶ λεύτερη; Γιατί ἔχ: κι ἐ πατριώτης “Ο.πι δὲν εἶναι πάρε καὶ δέσε, εἶναι δασκαλήσι πρᾶμα πρᾶμα νὰ πηγαίνῃς καὶ νὰ τάκούς μιὰ φορά τὸ χρόνο, δταν ἐ δάσκαλος τὰ λέγη μὲ λόγια ποι φέρω δὲν ἔχει νὰ τὰ καταλάβῃ κανένκς Τοῦρκος μὰ μήτε καὶ Ρωμιός. «Πατρίς, Μούσαι, Ἐλικῶν καθειργασάτην». — Κ’ ἔτος γίνεται ἡ δουλειὰ τῆς πατρίδας!

Νά μήν τὸ ξεχάσῃς αὐτὸ ποῦ σου εἴπα: «στὶ ρωμαλίκο ἐ τι δὲν είναι πάρε καὶ δόσε, εἰναι δασκαλήσιο πρᾶμα». : Ποῦ εἰδες Ρωμιὸν ν' ἀφιερώνη ὅχι ζωὴ, μένο στάλα ζωῆς σὲ κοινὸ καλὸ! Μήν πεπιέσαι ἀπάνω οὐκ νὰ θυμώνης! Τὸ ξέρω τί θὰ μοῦ πῆγε πῶς «νὰ πάμε μιὰ στὴν Ἀθῆνα καὶ βλέπουμε». Μα τὸ καλὸ, θὰ πάμε καὶ στὴν Ἀθῆνα· καὶ θὰ τοὺς δοῦμε αὐτοὺς τοὺς δύο τρεῖς ποῦ ουλογιέσαι καὶ θὰ

τούς ρωτήσουμε όν τις κόσμος δὲν τους θυμάση γεβ-
ζέκηδες!

Κάθε Ρωμίος τὴν δουλειά του τὴν κοιτάζει ἀπατώτας του καὶ τὴν δουλειά του τόπου του βλέπει πλεονεμένους γράμματικούς καὶ τοῦ τὴν κοιτάζουν. Ἐτοι δὲ Ρωμίος παχαίνει, καὶ ἂς λιγνεύῃ δὲ τόπος του. Στὴν Ἀθήνα σὰν πάθει, χίλιες φορὲς θὰ τάκούσῃς : «Ο τόπος πρόδειψε θυμυμάσια, ἂς εἰναι καλὰ «κι ἀτομικαὶ ἐπιχειρήσεις». Ἐκεῖνο μόνο ποῦ μᾶς χαλνάει, θὰ σοῦ προσθέσουν, εἰναι «ἡ πολιτικὴ διαφθορά». Ο Ρωμίος κοιτάζει τὴν τοσέπη του καὶ τίποτις ἔλλο. «Ολα τὰλλα, νέμους, τέχνες, ἐπιστήμες, γράμματα, τὰ φρεντίζουν οἱ ζεινάλοις του κ' οἱ γράμματικοί του.

Πάμε νὰ καθήσουμε ἐκεὶ στοῦ πλατάνου τὸν Ι-σοκις, νὰ ξεκουραστοῦμε λιγάκι, νὰ μὴ γάνουμε καὶ τὰ λόγια μας, μόνο νάκούσουμε τί εἰνα: που λέει ὁ γελαστής ἐκείνος ἐπαπᾶς ποὺ συντυχάινει ἐνδὲ Κο-σμικοῦ. Τὸν ἔχουν ἐδῶ γιὰ τρελλὸ τὸν παπᾶ Χαρα-λάμπη. Τρελλὸ, γιατὶ ἀποκέτησε νὰ βγάλῃ στὴ μέση ἰδέες κι αὐτός! Ήσσρῶ πῶς γιὰ τὴ μεγάλη του τὴν ἰδέα κουδεντιάζει τώρα κι ἀξίζει νὰ τὸν ἀκού-σουμε. Εἴχε τὸ θύρρος ὁ παπᾶ Χαραλάμπης νὰ κάμη δικῆ του Κόλαση καὶ δικό του Παράδεισο! Πήγε νὰ τοῦ κάψῃ τὰ γένεια ὁ Δεσπότης σὰν τὸ πρωτάκουσε! Μὰ ἔτρεξαν οἱ χωριανοὶ στοῦ Δεσπότη καὶ τοῦ εἰπαν πῶς τρελλὸς εἶναι καὶ νὰ μήν τοὺς συνορειστῇ. Κ' ἔτσι γλύτωσε. "Ακούγε τον :

('Ακοῖουθεὶ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ОТІ ОЕЛЕТЕ

Ο «Νουμάς» εὑκεται στοὺς συντρομγτές κι ἀναγνώστες του χρούμενη κ' εὐτυχισμένη τὴν καινούρια γρανιά.

— "Ο «Κριτικός τοῦ Νουμεῖ» μᾶς ἔστειλε μάτι πλατιά
κριτική μελέτη, για τοὺς «Παιδίους σκοπούς» τοῦ 'Αργύρη
'Ερταλιώτη, μὲ τὸν τίτλο «Τὸ τραχυόδι τοῦ 'Ερταλιώτη»,
ποὺ διὰ τὴν ἀμυντικήν μετέβαλλε σὲ δύο φύλλα, αφγινώντας τὴν
ἐπὸν τὸ βύσιο τῆς ζωῆς Κεστικῆς.

— Στὸ τὸ δικτύον τὸ δημοσίευμα καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἑραλίωτη, μαζὶ μὲ μιὰ σύντομη, αὐτοῖς οὐ πάτια του.

— Τὸ ἄλλο Σχέσιο, στὶς οἵ τὸ δεῖλινό, θὰ μάς δικάζεις στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμῷ» ἐσυνεργάτης μής Μήτος Λέστης τὸ δράμα του «Ο Αρρωστός».

— Ήξει, άπό το πολύμα της Λιλίκας Μπέτσικα, διάλλος ποιητής κ. Pierre Baudry μετάφρασε στα γαλλικά και τὸν «Ιερομνήσα» τοῦ «Άλκαζου ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ 371 φύλλο. Τι, μεταφράστη θὰν τὴ δημοσιεύσουμε σὲ κατοπινὸ σύλλογο τοῦ «Νουμᾶ». —

— Κομάτια ἵπε τὴ «Φλεγέρα τοῦ Βασιλίᾳ» ἔχει το πώσει δ «Νευμᾶς» καὶ στὰ φύλα 129 (1905) καὶ 179 (1906).

— 'Ο φίλος κ. Ηεσφ. Σάκκης είχε τὴν χαλοσύνη νὰ μᾶς ἑταιρίζει τὰ περιεγόμενα τῆς πρώτης γρονιᾶς (1903) τοῦ «Νουμᾶ» καὶ ήνω τὰ δημοσιεύουμε σὲ χανένα ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ Γεννάρη ἢ τοῦ Φλεβάρη, σὰ μᾶς περισσέψε: τόπος. Σιγά σιγά ήνα καταγράψουμε καὶ τὰ περιεγόμενα τοῦ 1904, 1905 καὶ 1906, καὶ ήνων τὰ δημοσιεύουμε μὲ τὸν ἕδιο τρόπο κ' ἔτει στὸ τέλος τῆς γρονιᾶς, ἐλπίζουμε, νάχουνε οἱ ἀναγνῶστες μᾶς τὰ περιεγόμενα ἀλέξαιρτς τῆς σειρᾶς τοῦ «Νουμᾶ», ποὺ μᾶς τὰ ζητήσανε πολλὲς φορὲς καὶ τὸ Βοϊδοκόνιον κ' ἄλλας ἀναγνώστρις μὲ αὐτό.

ΧΟΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Β. Morg. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καὶ ἡ λόγια. Τὸ ποίημα θίλει λίγο δουλεμφ ἀκόμα.—κ. Θ. Κ. Σπ. στὴ Σίφνο. Θὰ δημοσιευτοῦν.—κ. Φ. Δειλ. "Ἐνώ δύο πολὺ καλὰ καὶ θὰ δημοσιευτοῦν.—κ. Σταθ. στὴ Αχαϊα. Πρώτος τόμος τοῦ «Νουμάρι δὲν ὑπάρχει. 'Απὸ τὸ δεύτερο λείπουν ἔνα δύο φύλα. Κατοπινοὶ τόμοι (τοῦ 1905, 1906 κτλ.) ὑπάρχουν καὶ πουλιοῦνται 12 δρ. δ ἔνας.—κ. Σπ. Κοντ. στὴ Σμύρνη. Λάβεμε τὴ συντροφὴ τοῦ 910 x' εὐ-
χριστοῦμε. Θὰ σου στείλουμε τὸ βιβλίο.